

Na mocy nowelizacji z 2018 r., do ustaw samorządowych został wprowadzony przepis nakładający na organy wykonawcze jednostek samorządu terytorialnego obowiązek przedstawienia do 31 maja każdego roku raportu o stanie gminy, powiatu, województw. Raport ma podsumowywać działalności organu wykonawczego danego samorządu w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał organu stanowiącego i budżetu obywatelskiego. W ustawie o samorządzie powiatowym tę kwestię reguluje art. 30a.

W literaturze przedmiotu podnosi się zarzut, iż art. 30a ustawy o samorządzie powiatowym ma kontrowersyjny charakter. Przykładem regulacji wywołującej sporo niejasności jest przepis pozwalający radnym podczas debaty zabierać głos bez ograniczeń czasowych, a także przepis na mocy, którego mieszkańcy zyskali uprawnienie do zabierania głosu podczas debaty. Należy podkreślić, że debata nad raportem o stanie powiatu jest sytuacją, kiedy ustawodawca dopuszcza do głosu mieszkańców lokalnej wspólnoty samorządowej w sposób bezpośredni, a nie tylko przez swoich przedstawicieli. Jednocześnie należy zauważyć, że ustawodawca nie precyzuje znaczenia pojęcia „mieszkaniec”.

Na określenie „rozpatrzenie raportu o stanie powiatu” składają się łącznie trzy elementy: właściwe przedstawienie raportu, przeprowadzenie debaty oraz głosowanie w sprawie udzielenia wotum zaufania zarządowi przez radę. Taka konstrukcja powoduje, chociażby to, że nie można przeprowadzić głosowania w bloku głosowania na kolejnej sesji. Jednocześnie należy zwrócić uwagę na fakt, iż aktualnie obowiązujące przepisy dopuszczają możliwość, aby od razu po otwarciu sesji przejść do przeprowadzenia debaty. Wiąże się to z faktem wcześniejszego otrzymania raportu przez radnych. Mieszkańcy zaś mają możliwość zapoznania się z jego treścią, o ile został on zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej.

Powołując się na przepisy kodeksu cywilnego, jako „mieszkańców” należy uznać wszystkich mieszkańców danego powiatu, bez względu na wiek czy też fakt ubezwłasnowolnienia. Zatem w debacie nad raportem o stanie powiatu mogą wziąć udział także osoby fizyczne nieposiadające pełnej zdolności do czynności prawnych, niemające obywatelstwa polskiego, a także osoby pozbawione praw publicznych. W debacie może brać udział 15 mieszkańców powiatu. Jest to jedyne ograniczenie ustalone przez ustawodawcę. Nie ma ono jednak charakteru bezwzględnego, gdyż liczba mieszkańców biorących udział w debacie o raporcie nad stanem powiatu może być zwiększona, nigdy zaś zmniejszona. Przepisy dopuszczają możliwość zmiany tej liczby w drodze albo odrębnej uchwały albo poprzez wprowadzenie odpowiedniego postanowienia w statucie powiatu. Jednakże pierwsze rozwiązanie będzie odnosiło się do konkretnej, pojedynczej debaty. Natomiast drugie – do wszystkich sesji, podczas której będą rozpatrywane raporty nad stanem powiatu, aż do czasu zmiany przepisu statutu. W debacie biorą udział radni, organ wykonawczy powiatu, a także inne osoby upoważnione na mocy postanowień statutu (np. skarbnik, pracownicy obsługujący organ wykonawczy).

Ustawa o samorządzie powiatowym, podczas debaty nad raportem o stanie powiatu, przyznaje radnym prawo zabierania głosu bez ograniczeń czasowych. Wobec czego żadna z zasad wynikająca ze statutu powiatu limitująca czas wypowiedzi radnych nie będzie miała w tej sytuacji zastosowania. Rodzi to skutki o poważnych konsekwencjach, gdyż w związku z przedłużającymi się wypowiedziami radnych, czas trwania sesji rady powiatu może znacząco rozszerzyć się do kilku godzin bądź dni. Aktualnie obowiązujące przepisy pozwalają na podzielenie jednej sesji rady powiatu na kilka posiedzeń. Jednak w takiej sytuacji najważniejsze jest to, ażeby przewodniczący formalnie nie zamknął sesji. Jednocześnie ustawodawca nie zdecydował się na wprowadzenie podobnej regulacji w odniesieniu do mieszkańców zabierających głos w debacie. Tym samym dopuszcza się możliwość ograniczenia wypowiedzi mieszkańców do jednokrotnego wystąpienia o określonym wymiarze czasu.

## Debata o stanie powiatu

Kategoria: Aktualności

Opublikowano: piątek, 15, kwiecień 2022 10:19

Maciej Barmosz

Odsłony: 2091

---

Na uwagę zasługuje jeszcze inna kwestia. Otóż z treści art. 30a ustawy powiatowej wynika, że udział i zabierania głosu przez mieszkańców w debacie nad raportem o stanie powiatu jest opcjonalne. Natomiast w odniesieniu do radnych, zgodnie z literalnym brzmieniem ustawy, mają oni obowiązek zabierania głosu podczas dyskusji. Jednocześnie z drugiej strony należy zauważyć za orzecznictwem, że: „obowiązek radnego czynnego udziału w pracach rady, w tym poprzez aktywny udział dyskusjach (debatach) nie jest prawnie sankcjonowany, nie można mówić o jakiegokolwiek sankcji prawnej za naruszenie tego obowiązku.” (wyrok NSA z 7.07.2020 r. sygn. II OSK 600/20). Zatem uchwała rady powiatu w przedmiocie udzielenia wotum zaufania byłaby zgodna z prawem w sytuacji biernej postawy radnych. Skoro, więc brak aktywności radnych nie powoduje nieważności uchwały, to tym bardziej obowiązek debaty byłby spełniony w sytuacji gdyby głos zabrałby przynajmniej jeden radny.

*Źródła: M. Bokiej-Karciaż, M. Karciaż, Raport o stanie gminy, powiatu, województwa, Warszawa 2019; P. Drembkowski (red.), Ustawa o samorządzie powiatowym. Komentarz, Warszawa 2019, art. 30(a); Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 7 lipca 2020r. sygn. II OSK 600/20, CBOSA. Orzeczenie jest prawomocne.*